

Merkitse kaikkiin vastauspapereihin nimi ja opiskelijanumero.

Huomi! Kirjoitakaan kaikki välimuodot näkyviin. Osatehtävistä on tälle tuttuja. Emme hyväksy ulkomuistista kirjoitettuja vastauksia. Katso, että vastaat kaikkiin kysymyksiin. Osassa kysymyksiä on kohdat (a), (b) jne.

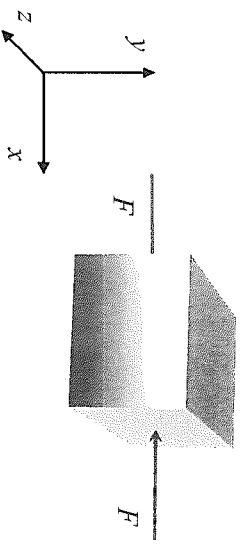
1. Johda tilavuudenlaajenemiskertoimen e lauseke venymäkomponenttien avulla lausuttuna. Laske e yhtälöstä

$$e = \frac{dV - dV_0}{dV_0}, \quad (1)$$

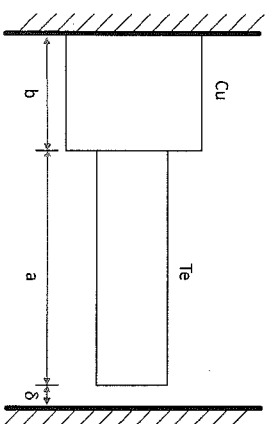
jossa dV_0 on alkutilan tilavuus ja dV on nykytilan tilavuus. Muodonmuutos on pieni. (2.25 p.)

Tentti

2. Tarkastele viereisessä kuvassa esitettyä rakennetta ja oletta, että voiman F vaikutussuunta yhyy x -akseliin suuntaan. (a) Mikä on tilavuudenlaajenemiskertoimen e arvo, kun muodonmuutos on elastinen? (b) Kuinka monta prosenttia kappaleen tilavuus muuttuu, jos se on terästä ja voima F aiheuttaa suuruudeltaan 200 MPa:n suuruisen puristusjännityksen? (c) Millä Poissonin luvun arvolla materiaaliin ei synny tilavuuden muutosta? Teräksen kimmokerroin $E = 210$ GPa ja sen Poissonin luku $\nu = 0,3$. (2 p.)

3. Viereisen kuvan mukainen rakenne koostuu kahdesta sauvesta, jotka on asetettu kahden äärettömän jäykkän seinän väliin. Rakenteen pituus voi kasvaa vapaasti mitan $\delta = 0,6$ mm. Sauvojen materiaali on teräs (Te) ja kupari (Cu). Paljonko lämpötila ΔT saa kasvavaa, jottei rakenteessa esiintyvä suurin puristusjännitys saavuta arvoa $\sigma = 55$ MPa?
 $A_{Te} = 6 \text{ cm}^2$, $E_{Te} = 210$ GPa ja $\alpha_{Te} = 12 \cdot 10^{-6} 1/^\circ\text{C}$.
 $A_{Cu} = 12 \text{ cm}^2$, $E_{Cu} = 120$ GPa ja $\alpha_{Cu} = 18 \cdot 10^{-6} 1/^\circ\text{C}$.
 $a = 0,4$ m ja $b = 0,2$ m. (2,75 p.)

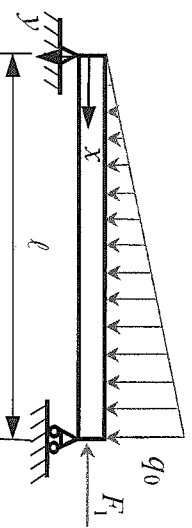
4. Tarkastele viereisen kuvan mukaista palkkia, jonka poikkileikkaus ei muutu. Kuormituksen perusteella lasketut $M_z(x)$ - ja $N_x(x)$ -jakaumat ovat

$$M_z(x) = \frac{1}{6} q_0 \ell x - \frac{1}{6} q_0 \frac{x^3}{\ell} = \frac{q_0 \ell^2}{6} \left[\frac{x}{\ell} - \left(\frac{x}{\ell} \right)^3 \right] \quad (1)$$

ja

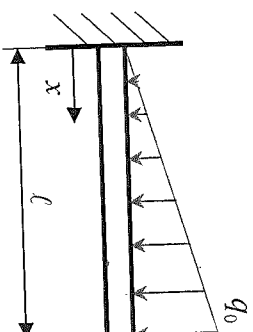
$$N_x(x) = -3 q_0 \ell. \quad (2)$$

Määritä palkin normaaliännitysjaakauma $\sigma_x(x, y)$ ja itseisarvoltaan suurin palkkia rasittava normaaliännitys $\sigma_x(x, y)$ ja sen paikka. Palkin poikkileikkauksen mitat ovat $a \times a$ ja sen pituus $\ell = 10a$. (2.25 p.)

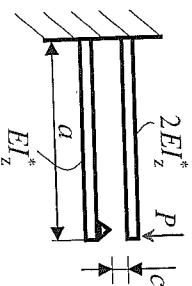

Merkitse kaikkiin vastauspaperiin nimi ja opiskelijanumero.

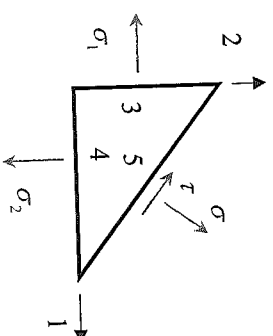
5. Ratkaise viereisen kuvan mukaisen palkin kallistuman $v'(x)$ ja resulanttileikkausvoiman $Q_y(x)$ matemaattiset lausekkeet käyttäen palkin kimmoviivan differentiaaliyhätälön muotoa, jossa on 4. derivaatta. Palkin taiputusjäykkyys $E I_z$ on vakio. (3,5 p.)

6. Viereisen kuvan mukainen alempi palkki on tehty umpinaisesta neljötangosta, jonka poikkileikkauksen mitat ovat: Leveys 20 mm ja korkeus 10 mm. Ylempää palkkia on vahvistettu siten, että sen jäyhyysmomentti I_z on kaksinkertainen alemman palkin jäyhyysmomenttiin $Q_y(x)$ nähden. Mikä on voiman P suuruus, kun ylempää palkkia kuormitetaan siten, että se taipuu taiputamaan alemmaa palkkia voimalla 400 N? Palkkien päiden välillä on kuormittamattomassa tilassa ilmarako, jonka suuruus on $c = 10$ mm. Palkkien pituudet ovat $a = 500$ mm. Materiaalin $E = 210$ GPa ja $G = 74$ GPa. (2 p.)

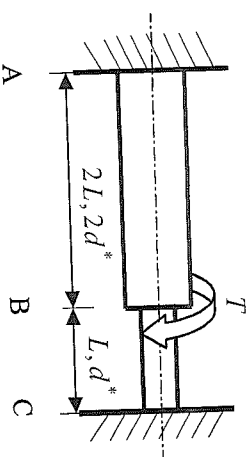

7. Määritä pääjännitykset σ_1 ja σ_2 rakenteen erässä pisteessä, jossa vallitsee kuvan 6 mukainen tasojännitys tila. Normaalijännitys $\sigma = 120$ MPa ja leikkausjännitys $\tau = 70$ MPa. Jännitysten σ ja τ suunnat on määritelty käyttämällä kolmiota, jonka sivujen pituudet ovat 3, 4 ja 5. Mitkä ovat sivuilla 3 ja 4 vaikuttavien leikkausjännitysten alaindeksit, positiiviset suunnat ja suuruudet? Piirrä kuva, jossa ovat nuolten avulla merkityt sivujen 3 ja 4 leikkausjännitykset, numeroi niiden alaindeksit ja ilmoita niiden suuruudet. (3,75 p.)

Tentti

8. Viereisen kuvan akseli on kiinnitetty jäykästi pisteistä A ja C. Pisteseen B kohdistetaan vääntävä momentti T . Merkitse välillä A-B vaikuttavaa vääntömomenttia $M_{v,1}$:llä ja välillä B-C vaikuttavaa vääntömomenttia $M_{v,2}$:lla. (a) Piirrä kuva, johon merkitset momenttien T , $M_{v,1}$ ja $M_{v,2}$ suunnat kaksosuulilla ja ilmoita yhteys, joka vallitsee momenttien T , $M_{v,1}$ ja $M_{v,2}$ välillä. (b) Määritä suhde $M_{v,1}/M_{v,2}$. (2,5 p.)

Merkitse kaikkiin vastauspaperiin nimi ja opiskelijanumero.

Tentti

9. Tarkastele viereisen kuvan mukaista sylinterimäistä ohutseinämäistä paineastiaa, jossa olevan kaasun ylipaine on p . Asennusvirheen johdosta säiliö on tuillaan siten, että tukien välillä se on vääntynyt matkan e [e:n yksikkö on metri]. Tukien välinen etäisyys on ℓ . Määritä painesäiliön sylinterimäisen osan seinämäpaksuus t siten, että sallitun kuormituksen varmuusluku aineen myötörajan R_e suhteen on n^{sall} . Yhdistä eri jännityskomponentit käyttäen hyväksi von Mises -jännitystä σ^{vM} . (3,0 p.)

